

Mededeling nr.26

Landen en Gebieden Overzee (LGO) Besluit

26.1 Inleiding

Per 1 januari 2021 is een nieuw 'LGO-Besluit' in werking getreden: Besluit (EU) 2021/1764 van de Raad van 5 oktober 2021, gepubliceerd in Publicatieblad EU, serie L nr. 355 van 7 oktober 2021. Dit Besluit vervangt het eerdere 'LGO-Besluit' (Besluit 2013/755/EU).

Besluit (EU) 2021/1764 van de Raad (hierna: het Besluit) heeft betrekking op de Associatie tussen de landen en gebieden overzee (LGO) van Frankrijk, Denemarken en Nederland enerzijds en de Europese Unie anderzijds. De LGO zijn genoemd in Bijlage II bij het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en zijn de volgende:

- Groenland (DK)
- Nieuw-Caledonië en de onderhorigen (FR)
- Frans-Polynesië (FR)
- Franse Zuidelijke en Zuidpoolgebieden (FR)
- Wallisarchipel en Futuna eiland (FR)
- Saint-Pierre en Miquelon (FR)
- Saint-Barthélemy (FR)
- Aruba (NL)
- Curaçao (NL)
- Sint-Maarten (NL)
- Bonaire (NL)
- Sint-Eustatius (NL)
- Saba (NL).

Het Besluit geeft invulling aan een partnerschap tussen de LGO en de EU, gebaseerd op 3 pijlers:

- 1 Versterking van het concurrentievermogen van de LGO
- 2 Vergroting van de veerkracht en de vermindering van de kwetsbaarheid van de LGO en
- 3 Stimulering van samenwerking en integratie tussen de LGO, de naburige regio's en andere partners.

Ondanks de bijzondere relatie tussen de EU en de LGO waarbij de LGO door de EU niet worden aangemerkt als derde landen, maken zij geen deel uit van de EU en dienen zij op handelsgebied te voldoen aan de eisen die ten aanzien van derde landen zijn gesteld: met name wat betreft de sanitaire en fytosanitaire maatregelen, de vrijwaringsmaatregelen en de oorsprongsregels.

In deze Mededeling wordt met name ingegaan op de oorsprongsregels die in acht moeten worden genomen om te kunnen voldoen aan het – in artikel 44 van het Besluit opgenomen – uitgangspunt dat goederen van oorsprong uit een LGO vrij van invoerrechten in de EU mogen worden ingevoerd. Op grond van artikel 46 van het Besluit komen ook goederen van oorsprong uit de EU in een beperkt aantal LGO voor tariefpreferentie in aanmerking. Op dit moment geldt dit alleen voor Nieuw-Caledonië, Frans Polynesië en Saint-Pierre en Miquelon.

26.2 Oorsprongsregels

Om producten als van oorsprong uit een LGO-gebied te kunnen betitelen moeten ze op basis van artikel 2 van het protocol geheel en al zijn verkregen of een toereikende be of verwerking hebben ondergaan.

De oorsprongsregels zijn opgenomen in Bijlage II bij het Besluit. Wanneer in onderstaande tekst wordt verwezen naar artikelnummers, dan zijn dit (tenzij anders aangegeven) de artikelen zoals opgenomen in Bijlage II bij het Besluit.

Het platform Access2Markets biedt in eenvoudige stappen een leidraad om de oorsprongsregels voor de producten in kwestie te bepalen: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home#my-trade-assistant>

Geheel en al verkregen

In artikel 3 is gedefinieerd wanneer een product als geheel en al verkregen kan worden beschouwd. Als aan deze voorwaarden is voldaan is het product van oorsprong uit een LGO.

Toereikende productie

Wanneer een product niet geheel en al is verkregen, verkrijgt het product de oorsprong van een LGO indien er sprake is van een toereikende be- of verwerking. Wat een toereikende be- of verwerking is, is nader gedefinieerd in artikel 4. Hiervoor wordt verwezen naar aanhangsel I bij Bijlage II.

Producten die zijn vervaardigd in twee of meer LGO-landen verkrijgen de oorsprong van de LGO waar de laatste be- of verwerking plaatsvindt, voor zover deze bewerking verder gaat dan de ontoereikende bewerkingen zoals genoemd in artikel 5.

In artikel 4, leden 4 tot en met 6 is het gebruik van gemiddelden voor het gebruik van derde landenmaterialen indien voor de toereikende be- of verwerkingen wordt uitgegaan van een maximumpercentage voor het gebruik van derde landenmaterialen (zgn. percentageregels), geregeld. In voorkomend geval mag worden uitgegaan van het gemiddelde gebruik uit het voorgaande boekjaar om eventuele nadelige effecten voor het verkrijgen van de oorsprong tegen te gaan die kunnen ontstaan door schommelingen in kosten of wisselkoersen.

26.3 Toleranties

Artikel 6 geeft de toleranties die kunnen worden gebruikt bij het toepassen van de oorsprongsregels. Onder de oude oorsprongsregels gold daarvoor een waarde tolerantie van 15% voor alle producten. Onder de nieuwe regels geldt voor producten die in het Geharmoniseerd Systeem worden ingedeeld onder, het hoofdstuk 2 en de hoofdstukken 4 t/m 24 – andere dan verwerkte visproducten van het hoofdstuk 16 – een gewichtstolerantie van 15% van het nettogewicht. Voor andere producten – m.u.v. de producten uit hoofdstukken 50 t/m 63 textiel – geldt een waarde tolerantie van 15% van de prijs af fabriek van het product. Voor textielproducten gelden specifieke toleranties die zijn opgenomen in aantekening 6 en 7 van Aanhangsel I bij Bijlage II.

De toepassing van de tolerantie betekent overigens niet dat de percentages die in aanhangsel I bij Bijlage II zijn vermeld, mogen worden overschreden.

26.4 Cumulatie

Bijlage II kent verschillende vormen van cumulatie. Cumulatie is mogelijk tussen de LGO, de EU en de voormalige koloniën in Afrika, de Caraïben en de Stille Zuidzee (ACS-landen). Onder voorwaarden is cumulatie ook mogelijk met de APS-landen en met de landen waarmee de EU een vrijhandelsovereenkomst heeft gesloten.

26.4.1 Cumulatie met de EU

De meest bekende vorm van cumulatie is bilaterale cumulatie met de EU. Materialen van oorsprong uit de EU worden als van oorsprong uit een LGO aangemerkt indien er aldaar bewerkingen plaatsvinden die verder gaan dan de minimale bewerkingen (Zie artikel 7, lid 1).

Daarnaast is volledige cumulatie mogelijk op grond van artikel 7, lid 2. Bewerkingen die in de EU hebben plaatsgevonden worden geacht in een LGO te hebben plaatsgevonden indien er later bewerkingen plaatsvinden in de LGO.

26.4.2 Cumulatie met EPO-landen

Cumulatie is ook mogelijk met de EPO-landen (zie artikel 8, lid 1). De EPO-landen zijn, blijkens de definities van artikel 1, de ACS-landen die met de EU een Economische Partnerschap Overeenkomst (EPO) hebben gesloten of voornemens zijn dat te doen. Bepaalde ACS-landen zijn van cumulatie uitgezonderd.

Daarnaast is volledige cumulatie mogelijk op grond van artikel 8, lid 2. Bewerkingen die in een EPO-land hebben plaatsgevonden worden geacht in een LGO te hebben plaatsgevonden indien er later bewerkingen plaatsvinden in de LGO.

26.4.3 Cumulatie met de APS-landen

Met bepaalde ontwikkelingslanden die onder het Algemeen Preferentieel Systeem vallen (de APS-landen) is cumulatie mogelijk. Het gaat dan om de APS-landen die volgens Verordening (EU) nr. 978/2012 onder de bijzondere regeling voor de minst-ontwikkelde landen vallen en de APS-landen die een rechten en contingenten vrije toegang tot de markt van de EU hebben.

Om van deze mogelijkheid gebruik te kunnen maken moeten de betreffende APS-landen zich in een verbintenis ertoe verplichten de oorsprongsregels van Bijlage II toe te zullen passen. Het betreffende LGO-land moet de Europese Commissie hiervan op de hoogte brengen. De Europese Commissie plaatst vervolgens een mededeling daarover in het Publicatieblad van de EU, serie C.

Sommige producten zijn op grond van artikel 9, lid 4 op voorhand uitgesloten van deze vorm van cumulatie. Het gaat dan om tonijn en tonijnconserven, producten die in het rechtstreekse verkeer met de EU zijn onderworpen aan antidumpingrechten of compenserende rechten en om producten waartegen in het rechtstreekse handelsverkeer door de EU-vrijwaringsmaatregelen zijn getroffen of de preferenties door de EU zijn opgeschort.

26.4.4 Uitgebreide cumulatie

Uit artikel 10 volgt dat op verzoek van een LGO-land de Europese Commissie uitgebreide cumulatie kan toestaan tussen het betreffende LGO-land en een land waarmee de EU een vrijhandels-overeenkomst heeft gesloten. Net als bij de cumulatie met de APS-landen het geval is, moet het betreffende partnerland zich in een verbintenis ertoe verplichten zich aan de oorsprongsregels van Bijlage II te houden en moet het betreffende LGO-land de Europese Commissie hiervan op de hoogte stellen die vervolgens een mededeling plaatst in het Publicatieblad van de EU, serie C.

De Europese Commissie kan overigens wel aanvullende voorwaarden stellen aan deze vorm van cumulatie indien er risico's zijn op ontduiking van EU-maatregelen.

26.5 Non-manipulatie clause

Artikel 18 bevat de zogenaamde non-manipulatie clause. Deze clause houdt in dat goederen die uit een LGO-land naar de EU zijn uitgevoerd onderweg geen be- of verwerkingen mogen ondergaan anders dan die ter behoud van de goede staat en lossen en herladen (voorwaarde van rechtstreeks vervoer).

Zendingen mogen tussentijds in een derde land onder douane-toezicht worden opgeslagen en kunnen worden gesplitst indien dit onder de verantwoordelijkheid van de exporteur of een daaropvolgende houder van de goederen gebeurt. Bij splitsing van een zending in een derde land, kan in het LGO-land waar het oorspronkelijke oorsprongsbewijs is opgemaakt, achteraf een nieuw oorsprongsbewijs worden opgemaakt voor het deel van de zending dat vanuit het derde land naar de EU wordt doorgevoerd.

26.6 Bewijs: Attest van oorsprong

Om de oorsprong van goederen uit een LGO of de EU aan te tonen, moeten sinds 1 januari 2020 exporteurs een attest van oorsprong opstellen. Dit gebeurt zonder tussenkomst van de douane-autoriteiten. Voor zendingen met meer dan € 10.000 aan oorsprongsgoederen is daarvoor wel een zgn. geregistreerde exporteur (REX)-registratie vereist.

26.7 Attest van oorsprong – taal, datum en tekst

Het attest van oorsprong kan alleen in de Engelse of de Franse taal worden gesteld op een factuur, paklijst of ander handels-document, voorzien van naam en het volledige adres van de exporteur en de geadresseerde, en waarop de goederen voldoende specifiek staan omschreven. Het attest van oorsprong moet worden gedateerd, voor zover de datum van opstellen niet blijkt uit het document waarop het attest van oorsprong is gesteld.

De tekst van het attest van oorsprong is dwingend voorgeschreven en moet (behoudens kleine typfouten) exact overeenkomen met de tekst opgenomen in Aanhangsel IV van Bijlage II:

Franse versie

L'exportateur (Numéro d'exportateur enregistré – excepté lorsque la valeur des produits originaires contenus dans l'envoi est inférieure à EUR 10.000 (1)) des produits couverts par le présent document déclare que, sauf indication claire du contraire, ces produits ont l'origine préférentielle ... (2) au sens des règles d'origine de la Décision d'association des pays et territoires d'outre-mer et que le critère d'origine satisfait est (3)

Engelse versie

The exporter (number of registered exporter – unless the value of the consigned originating products does not exceed EUR 10,000 (1)) of the products covered by this document declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of ... preferential origin (2) according to rules of origin of the Decision on the association of the overseas countries and territories and that the origin criterion met is (3)

(1) Ingeval het attest van oorsprong een andere verklaring vervangt, vermeldt de daaropvolgende houder van de goederen die een dergelijke verklaring opstelt zijn naam en volledig adres gevolgd door de vermelding (Engelse versie) 'acting on the basis of the statement on origin made out by [naam en volledig adres van de exporteur in het LGO], registered under the following number [registratienummer van de exporteur in het LGO]'.

(2) Aanduiding van het land van oorsprong van de producten. Indien het attest van oorsprong geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op producten van oorsprong uit Ceuta en Melilla in de zin van artikel 46 van deze bijlage, moet de exporteur deze producten door middel van de letters 'CM' duidelijk aangeven op het document waarop de verklaring wordt opgesteld.

(3) Geheel en al verkregen producten: vermeld de letter 'P'; producten die een voldoende be- of verwerking hebben ondergaan: vermeld de letter 'W' gevolgd door de viercijfercode van het geharmoniseerd systeem waaronder het uitgevoerde product is ingedeeld (voorbeeld 'W' 9618); 1 indien van toepassing wordt bovengenoemde vermelding vervangen door een van de volgende vermeldingen:

- Bij cumulatie op grond van artikel 2, lid 2, van deze bijlage of bilaterale cumulatie op grond van artikel 7 van deze bijlage: 'EU cumulation' of 'cumul UE'; 'OCT cumulation' of 'cumul PTOM';
- Bij cumulatie met een EPO-land op grond van artikel 8 van deze bijlage: 'cumulation with EPA-country [naam van het land]' of 'cumul avec le pays APE [naam van het land]';
- Bij cumulatie met een SAP-land op grond van artikel 9 van deze bijlage: 'cumulation with GSP-country [naam van het land]' of 'cumul avec le pays SPG [naam van het land]';
- Bij cumulatie met een land waarmee de Unie een vrijhandels-overeenkomst heeft op grond van artikel 10 van deze bijlage: 'extended cumulation with country [naam van het land]' of 'cumul étendu avec le pays [naam van het land]'.

26.8 Bescheidcodes in de douaneaangifte

Claimt u het preferentiële tarief voor goederen van oorsprong uit een LGO? Vul de aangifte voor het vrije verkeer dan zo in:

- Preferentiecode '300' in gegevenselement 14 11 Preferentie
- De landcode van het LGO-land in het gegevenselement 16 08 land van oorsprong
- In het vak 13 03 Bewijsstuk onder soort vermeldt u een van de volgende bescheidcodes:
- U113 – Attest van Oorsprong door een geregistreerde exporteur (REX) in het kader van LGO-besluit voor zendingen onder de 10.000 Euro
- U114 – Attest van Oorsprong door een geregistreerde exporteur (REX) in het kader van LGO-besluit voor zendingen boven de 10.000 Euro
- U115 – Attest van Oorsprong door een niet-geregistreerde exporteur in het kader van LGO-besluit voor zendingen onder de 10.000 Euro

Om in de douaneaangifte voor het vrije verkeer naar het attest van oorsprong te verwijzen, vermeldt de aangever onder het gegevenselement bewijsstuk het documentnummer waarop de verklaring is gesteld. Daarnaast dient de datum van afgifte van het attest te worden vermeld volgens het format 'jjjjmmdd'.

Meer informatie over de te hanteren bescheidcodes vindt u in het Codeboek Douane.

26.9 Tijdelijke intrekking van preferenties

De EU kan de preferenties voor bepaalde producten of voor alle producten uit een LGO intrekken indien er sprake is van fraude, onregelmatigheden of systematisch verzuim bij de naleving of de handhaving van de oorsprongsregels door een LGO. Ook het systematisch niet verlenen van administratieve bijstand bij de controle achteraf van oorsprongsbewijzen kan reden zijn om de preferentie tijdelijk in te trekken.

Indien er voldoende redenen zijn voor intrekking, wordt hiervan door de Europese Commissie vooraf mededeling gedaan in het Publicatieblad van de EU, serie C, en moeten de lidstaten voldoende maatregelen treffen om de financiële belangen van de EU te waarborgen. Als er wordt besloten tot een daadwerkelijke intrekking geldt deze voor 6 maanden. Eventueel kan deze termijn worden verlengd. Zie verder Bijlage III bij het Besluit.

26.10 Meer informatie

Indien u naar aanleiding van deze Mededeling vragen heeft, kunt u via de e-mail contact opnemen met het Landelijk Oorsprong Team.

helpdesk.oorsprongszaken@douane.nl